روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم تلفن: ۴۴۵۳۳۷۲۵
www.sharghdaily.ir
سه‌شنبه ۱۵ فروردین ۱۴۰۲ • ۱۳ رمضان ۱۴۴۴ • ۴ آوریل ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۲۳ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۲:۰۷ • اذان مغرب ۱۸:۴۶
اذان صبح فردا ۴:۲۰ • طلوع آفتاب ۵:۴۶

روزنامه شرق

• تالاب بین‌المللی شادگان در جنوب غرب خوزستان دارای جاذبه‌های گردشگری و طبیعی چشم‌نوازی است که هر ساله در ایام نوروز گردشگران زیادی را جذب می‌کند.
عکس: علی معرف/ایرنا

دیالوگ روز

پرسونا - اینگمار برگمن - ۱۹۶۶

دکتر (مارگارتا کروک) به الیزابت واگلر (لیو اولمان): تو یک رؤیای ناتمام هســـتی. نه رؤیای انجام‌دادن کاری، بلکه تنها رؤیای بودنش. آن برهوتی که میان تصوری که از خودت داری با تصور دیگران، در تو فاصله انداخته است. احساس سرگیجه و نیاز مداوم و سوزنده به «نقاب از چهره برافکندن» و بالاخره «شفاف‌شدن»، «خلاصه‌شدن» و چون شعله‌ای خاموش‌شدن.
نقش همسر، نقش دوست، نقش مادر، کدام نقش بدتر است؟

زنـان

زنان غزه تغییر را آغاز کردند

بی‌بی‌ســی گزارشــی از زنانی که در غزه در حال به‌وجودآوردن تغییرات هستند منتشر کرده اســت. اسیل موسی و بتان مک کرنان در شهر غزه نویسندگان این مطلب هستند. در این گزارش اشاره شده است «زنان فلســطینی با وجود آسیب‌های شخصی و فرصت‌های اندک محافظه‌کار، در حال مبارزه هستند».

«روزان النجــار»، یــک امدادگر از نــوار غزه، کــه در این گزارش اشــاره می‌کند، باور داشــت که کار او برای نجات جان انسان‌ها در تظاهرات ۲۰۱۸ در مرز با اسرائیل، فرضیات مربوط به نقش زنان در سرزمین‌های تحت محاصره فلسطینی را به چالش می‌کشد.

این دختر ۲۱ســاله در مصاحبه‌ای کوتاهی درســت قبل از اینکه توســط یک تک‌تیرانداز اســرائیلی مورد اصابت گلولــه قرار گیرد و کشته شود، گفت: «پزشک‌بودن فقط یک شغل برای یک مرد نیست. [جامعه] مجبور خواهد شد ما را بپذیرد... قدرتی را که من در روز اول تظاهرات نشان دادم، آن را در هرکس دیگری می‌توانید پیدا کنید».

تحقیقات داخلی ارتش اسرائیل درباره مرگ او که ماه گذشته به پایان رسید، نشــان داد که این پزشک عمدا هدف قرار نگرفته است، ادعایی که شــاهدان عینی آن را رد کرده‌اند. نجار در هنگام شهادت، به اندازه زندگی، منبع الهام‌بخشــی بود. اندکی پس از تشییع جنازه روزان، مادرش صابرین در یک دوره آموزشی در انجمن امداد پزشکی فلســطین ثبت‌نام کرد. او پس از چهار ســال در پزشکی اورژانس، به‌تازگی مسئول مدیریتی یک سازمان را برعهده گرفته است. این مادر ۴۹ساله گفت: «دردی که احساس کردم، اشتیاق من را برانگیخت تا ثابت کنم که مادران فلسطینی چقدر قوی هستند و چگونه می‌توانند کارهای بزرگ انجام دهند، حتی اگر شکسته باشند. این ایده را دوست داشــتم که راه روزان را دنبال کنــم و کار او را ادامه دهم. من به کار خود افتخار می‌کنم و از هیچ تلاشی برای حمایت از مردم فلسطین در صلح و جنگ دریغ نمی‌کنم».

«غزه»، نواری است در کنار دریای مدیترانه که یکی از محروم‌ترین نقاط جهان اســت. جمعیت ۲،۲ میلیون نفری آن تقریبا هیچ‌گونه آزادی رفت‌وآمد ندارند، و مراقبت‌های بهداشــتی، برق، بهداشت و ســایر زیرساخت‌های حیاتی آن از هم فروپاشــیده است. اسرائیل و مصر پس از به‌دست‌گرفتن قدرت حماس در سال ۲۰۰۷، محاصره‌ای وحشــیانه بر این منطقه اعمال کرده‌اند. ایــن جنگ‌ها و تنش‌های نظامی ۱۶ساله یک نسل را تحت تأثیر قرار داده است، تقریبا نیمی از جمعیت نوار زیر ۱۸ سال هستند.

محاصره به این معناســت که فرصت‌های اســتقلال برای زنان اندک است. بر اساس داده‌های بانک جهانی، تنها ۱۸ درصد از زنان بالغ در سرزمین‌های اشغالی فلسطین شاغل هستند که اکثریت قریب به اتفاق آنها در کرانه باختری زندگی می‌کنند. ازدواج زودهنگام یک مشــکل دائمی است. طبق داده‌های ســازمان ملل متحد، نیمی از زنان فلسطینی و ۶۳ درصد از مردان فلسطینی معتقدند یک زن باید خشونت خانگی را تحمل کند تا کانون خانواده را حفظ کند.

«شــیرین ابوعطا»، که اکنون ۳۹ ســال دارد، پس از کشته‌شدن همسرش در جنگ ســال ۲۰۱۴، که کارمند فناوری اطلاعات بود، به تنهایی چهار فرزند خود را بزرگ کرد.

او یک مددکار اجتماعی است که با افراد دارای نیازهای ویژه کار می‌کند و همچنین از پسرانش که همه آنها هنوز زیر ۱۸ سال هستند مراقبت می‌کند. او می‌گوید: «اگر این شــغل را نداشتم، نمی‌دانستم چــه کار می‌کردم. مجبور شــدم با غم و اندوهم کنــار بیایم تا برای بچه‌هایــم بجنگم. تنها چیــزی که می‌خواهم این اســت که برای فرزندانم زندگی شرافتمندانه و شایسته‌ای ایجاد کنم».

هالا شــاهدا، که همســرش خالد را در بمبارانی در جنگ ۲۰۱۴ از دســت داد، تلاش کرده تا زندگی مســتقلی برای خود و دخترش «تولین» هشت‌ســاله فراهم کند. همســرش خالد به عنوان عکاس خبری کار می‌کرد که قبل از به‌دنیاآمدن دختر کوچکش درگذشت.

شــاهدای ۳۰ ســاله با وجود غم و اندوهش و فشارهایی که به خاطر بزرگ‌کردن کودکش به تنهایی داشــته، موفق شد تحصیلات دانشگاهی داشته باشد و در سال ۲۰۱۷ استودیوی عکاسی عروسی خود را راه‌اندازی کرد. او گفت که محاصره اسرائیل مشکلات زیادی در واردات ایجاد کرده، اما تجارتش موفق بوده است. اگرچه شاهدا از معدود افراد خوش‌شانســی بوده که امکان خروجش از نوار غزه را داشت اما نتوانســت از آن استفاده کند، زیرا پدربزرگ و مادربزرگ پدری تولین به او اجازه سفر نمی‌دادند.

شاهدا گفت: «بیوه‌بودن در غزه و موفقیت در غزه سخت است، اما تولین الهام‌بخش من است. او می‌خواهد وقتی بزرگ شد خلبان شــود». زنان بیوه در غزه موانع بیشتری برای استقلال دارند. مفهوم دارایی مشــترک بــرای ازدواج وجود ندارد و عملا زنــان از هرگونه ادعای قانونی برای مسکن محروم هستند. همچنین به خاطر سنت و فرهنگ غالب، ازدواج با برادر یا سایر بستگان شوهر متوفی وجود دارد و حضانت فرزندان نیز نصیب خانواده شوهر می‌شود.

چالش‌های بازسازی پس از زلزله‌های ویرانگر

مهدی زارع

اکنــون که بیش از یک‌ماه‌ونیم از زلزله‌های ششــم فوریه ۲۰۲۳ در جنوب ترکیه می‌گــذرد، همچنــان آوار در بخش‌های مهمی از منطقه مشــاهده می‌شــود. ســیلاب در ایام هفته آخر اسفند ۱۴۰۱ و هفتــه اول فروردین ۱۴۰۲ موجب تشــدید خســارت‌ها شــد. این فاجعه در منطقه‌ای به مســاحت ۱۱۰ هزار کیلومترمربع در جنوب ترکیــه رخ داد و بیــش از ۵۰ هــزار نفر را کشــت، ۳،۳ میلیون نفر (بیــش از ۲۰ درصــد کل جمعیت منطقه) را آواره کــرد و بیش از ۳۰۱ هزار ســاختمان را ویــران کرد. در ۲۰ مارس/۲۹ اســفند اعلام شــد که ۶،۵ میلیارد دلار آمریکا برای حمایت از پاســخ به زلزله در ترکیه از ســوی ســازمان ملل گردآوری شده اســت. کل خسارات و خســارات ناشــی از زمین‌لرزه‌ها ۱۰۳،۶ میلیــارد دلار آمریکا برآورد شــده اســت. دامنه تخریب بی‌ســابقه اســت. برنامه توسعه ملل متحــد (UNDP) پیشــنهادی متشــکل از ۳۱ پروژه «بازبهســازی، Building Back Better» آمــاده کرده و به دنبال بودجه اســت. در برنامه «بازبهسازی» در کنار بازسازی فیزیکی خانه‌ها و زیرساخت‌ها، پروژه‌ها با هدف احیای معیشــت، ســلامت روان و توسعه خدمات اجتماعی انجام می‌شود. بازسازی فقط مربوط به آجر و ملاط نیست؛ بلکه به زندگی و معیشــت نیز مربوط می‌شود. مردم برای تضمین درآمد ثابت به شــغل مطمئن نیاز دارند. آنهــا به خدمات عمومی مانند مراقبت‌های بهداشــتی و آموزش نیز نیــاز دارند و باید هرچه زودتــر به زندگی عادی برگردند. این طرح‌های برنامه توســعه ملل متحد همچنین شــامل پروژه‌هایی برای حفاظت از میراث فرهنگی به‌عنوان هسته اصلی هویت محلی و بازیابی گردشگری و مدیریت ایمن آوار و نخاله‌ها با اســتفاده از منابع بازیافتی و استفاده مجدد از بخشی از آنها با شروع بازسازی اســت. آدیامان، غازیان‌تپ، هاتای، قهرمان‌ماراش، شــانلیورفا، اســکندون، مالاتیا، عثمانیه و سمنداگ مناطق اصلی هدف برای بازســازی هستند. خدمات به زلزله‌زدگان از نظر ســرپناه و تغذیه بالاترین اولویت را داشــته است. ۳۰۴ هزار دانشــجوی در حال تحصیل در منطقه زلزله‌زده نیز به آنکارا، آنتالیا، مرسین، اســتانبول و قونیه منتقل شده‌اند. خوابگاه‌های دانشجویی برای اســکان زلزله‌زدگان پس از فاجعه راه‌اندازی شد. دانشگاه‌ها با روی‌آوردن بــه آموزش از راه دور در حال مقابله با شــرایط بحرانی پس از زلزله‌های ششــم فوریه هستند. دانشگاه‌های ترکیه و سوریه همه فعالیت‌های آموزشــی خود را برای کمک به آســیب‌دیدگان زلزله‌های ششــم فوریه به حالت تعلیق درآوردند. شورای آموزش عالی ترکیه در بیانیــه‌ای در تاریخ ۶ فوریه اعلام کرد که کلاس‌های آموزشی در تمام مؤسسات آموزشی در قهرمان‌ماراش، آدانا، مالاتیا، آدیامان، هاتای، ســانلی‌اورفا، دیاربکر، غازیان‌تپ، کیلیس و عثمانیه تا زمان بیشــتری به حالت تعلیق درآمده است. این تصمیم شامل دانشجویان سال‌های پنجم و ششم پزشکی نمی‌شود. بیستم فوریه، وزیر آموزش ملی ترکیه اعلام کرد که کلاس‌ها در ۷۱ اســتان از سر گرفته می‌شــود تا از اختــلال در آموزش جلوگیری شــود. برخی از مؤسسات دانشگاهی در سوریه که به بحران پاسخ داده‌اند، عبارت‌اند از دانشــگاه حلب، دانشــگاه خصوصی الشــام در لاذقیه، دانشگاه خصوصی الحوش و دانشگاه تشرین.

براســاس ارزیابی بانک جهانــی انتظار مــی‌رود تولید ناخالص داخلی واقعی ســوریه در سال ۲۰۲۳ به دنبال زمین‌لرزه‌های ۶ و ۲۰ فوریه که بخش‌های شمالی و غربی این کشور را لرزاند، ۵،۵ درصد کاهش یابد. طبیعتا پیشــرفت بازســازی کندتر از حد انتظار اســت؛ چراکه منابع عمومی محدود، ســرمایه‌گذاری خصوصی ضعیف و کمک‌های بشردوستانه محدود به مناطق آسیب‌دیده است.

ارزیابی ســریع خســارات و نیازهای زلزله ۲۰۲۳ در سوریه نشان می‌دهد که زلزله بر دارایی‌های فیزیکی، زیرساخت‌ها و ارائه خدمات در شش استان آسیب‌دیده تأثیر گذاشته است. براساس‌این خسارات فیزیکی ناشــی از زلزلــه بالغ بــر ۳،۷ میلیارد دلار و کل خســارت برآوردشــده ۵،۲ میلیارد دلار اســت. زیان‌ها باعث کاهش تولید در بخش‌های تولیدی، ازدست‌رفتن درآمد و هزینه‌های عملیاتی بالاتر در ارائه خدمات شــده اســت. بخش مسکن بیشــترین آسیب را به خود اختصاص داده اســت (۲۴ درصد از کل خســارات)، پس از آن حمل‌ونقل، محیط زیست (هزینه پاک‌ســازی آوار) و کشاورزی قرار دارند. از نظر خســارات، بخش کشاورزی بیشترین تلفات را متحمل شده و شکاف دسترسی به غذا حدود ۱،۳ میلیارد دلار آمریکا برآورد شــد. استان حلب بیشــترین خسارت را متحمل شــد (۴۴ درصد از کل خســارت‌ها، عمدتا در بخش مسکن و سپس کشاورزی) و پس از آن ادلــب (۲۱ درصد) قرار دارد. پیش‌بینی می‌شــود که انقباض تولید ناخالص داخلی واقعی ســوریه در سال ۲۰۲۳ به دلیل زلزله ۲،۳ واحــد درصــد افزایش یابــد (علاوه بر انقبــاض ۳،۲ درصدی پیش‌بینی‌شده قبلی در ســال ۲۰۲۳). انقباض اضافی عمدتا ناشی از تخریب سرمایه فیزیکی و اختلال در فعالیت تجاری است. انتظار می‌رود تورم به طور درخورتوجهی افزایش یابد که عمدتا ناشــی از کاهش کالاهای موجود، افزایــش هزینه‌های حمل‌ونقل و افزایش تقاضای کلی برای مواد بازسازی است.

سفر خوانی - ۱

جادوی شهر اوز

کیسو فغفوری: شاید بســیاری از ما در لحظاتی تجربه کرده‌ایم که جسممان جایی باشد و روحمان جایی دیگر. این اتفاق امســال در لحظه تحویل سال تکرار شــد. هنگامی که عکس‌های سفره هفت‌سین و دوستان را جلوی قرچک دیدم. دوستانمان در کنار خانواده‌های الهه محمدی و نیلوفر حامدی - روزنامه‌نگاران زندانی - پشت دیوارهای زندان قرچک جایی که در نزدیک‌ترین فاصله به آنها بود ســال را نو کردند. ســالی که البته نو نشد و به قول «محمدحسین آجرلو» - همسر نیلوفر حامدی – تقویم خانه‌شان در شهریور جا مانده بود. نزدیک ۲۰۰ روز از بازداشت آنها می‌گذرد و هنوز آنها بلاتکلیف هســتند. «نیلوفر» از زندان آرزوی سالی «روشن‌تر و سبزتر و رهاتر» برای مردم ایران کرده بود. دلم می‌خواســت دعای سال تحویل و «حول حالنا الی احسن الحال» را همراه دوستانمان در نزدیکی زندان قرچک بخوانیم اما جسمم ده‌ها کیلومتر دورتر بود؛ در خیابانی در جنوب ایران و در جمع مردم و مسافران.

تجربه ســال تحویل چند ســال پیش در حافظیه شــیراز و کنار آرامــگاه حافظ، درس عبرتی شــده بود که در نوروز به شــهرهای شــلوغ ســفر نکنیم و این بار تصمیم گرفته بودیم مسیرهای تازه و کم‌رفت‌وآمدی را تجربه کنیم که بیشــتر از روســتاها و بومگردی‌ها و خانه دوســتان و آشنایان می‌گذشــت. هرچند گاهی جاده‌ها ما را به شــهرهای بزرگ و فضاهای گردشــگردی شلوغ هم می‌برد ولی بیشتر زمان سفر در همین روستاها و شهرهای کوچک سپری می‌شد.

در جاده‌ها آنچه بیش از همه به چشــم می‌آمد جای پاک‌کردن و سیاه‌کردن شعارنویســی‌ها بود. هرچند به نظر می‌رسید در برخی موارد سعی شــده بود ابتکار به خرج داده شود و به جای رنگ‌ها و قلم‌های سیاه از رنگ هم‌رنگ استفاده شود، ولی حجم سیاهی روی تابلوها و دیوارها و حتی در مواردی کوه‌ها کاملا به چشم می‌خورد.

از اولین شــهرهایی که رفتیم اوز بود. شــهری در جنوب استان فارس که به داشتن خیرین فرهنگی معروف است. شهری که ورودی و خروجی شهر با دانشگاه است و خبری از تعمیرگاه‌های بین راهی نیست و فضای سبز و برکه‌ها به مسافران خوشامد می‌گوید.

برکه‌ها یــا آب‌انبارها محل جمع‌آوری آب‌ها هســتند که یادگار گذشــته است و در سطح شــهر فراوان دیده می‌شود. گذشته‌ای که به حدود ۶۰۰ ســال قبل و زمان صفوی بازمی‌گردد و حالا «اوزی»‌ها ســعی کرده‌انــد به نوعــی دوباره آنهــا را احیا کننــد و حتی موزه مردم‌شناســی هم نمادش از این برکه‌هاســت. بیش از ۱۷ برکه در سطح شهر در این چند سال اخیر ساخته شده و قرار است چندتایی از آنها که در کنار هم درســت شــده محلی برای برپایی جشن‌ها و مراســم‌ها باشــد. حتی وقتی از بلندی به ارتفاعات شــهر اوز نگاه می‌کنید، چنــد تا از برکه‌ها را در مکان‌های ســنگلاخ می‌بینید و به نظر می‌رسد گذشتگان به فکر در راه ماندگان و جلوگیری از تشنگی آنها بوده‌اند. اما نکته دیگری که در اوز به چشم می‌آید حضور فعال خیرین در فعالیت‌های فرهنگی اســت. ساختن مکان‌های فرهنگی از علاقه‌مندی‌های آنها بود. در گوشــه‌ای از شهر که کم‌کم به قطب فرهنگی آن در حال تبدیل‌شدن است یک موزه جدید حدود دو سال پیش آغاز به کار کرده اســت؛ «موزه عروســک‌های اوز». این فضای دوست‌داشتنی، خانه‌ای ســفید با حیاطی دلباز بود که تا چند سال پیش محل زندگی خانم «فوزیه خضری» بود. وقتی به آن خانه سپید رســیدیم، خانم خضری نبود اما راهنمایان و دست‌اندرکاران جوان آن خانه سعی می‌کردند با توضیحاتشان جای خالی او را پر کنند.

خضری از ســال ۹۵ به دنبال ساخت این موزه بود و سرانجام ۲۱ تیر ۱۳۹۹ توانســته بود که با گردآوری عروسک‌هایی از سراسر ایران و بســیاری از کشورهای جهان موزه‌ای «خصوصی» بسازد و سومین موزه این شــهر را بعد از موزه مردم‌شناسی و موزه بازرگانان تأسیس کند و حدود هزار عروسک را از سراسر ایران و جهان در کنار هم جمع کند. در ابتدای ورود به موزه بسته به حال و هوای عید عروسک‌ها و تزئینات آویزان بود اما اشاره کردند که از فردا و با آغاز ماه رمضان این عروسک‌ها عوض می‌شود.

در راهرو ورودی موزه در یک طرف با الک یک عروسک به شکل خانم ساخته شــده بود که به راه و رسم رفتن به خانه مردم با الک اشاره دارد. کودکان با این الک‌ها به خانه همسایه‌ها می‌رفتند و نان و خرما و شیرینی دریافت می‌کردند.

بر دیوار دیگر این ورودی هم نقاشــی‌هایی قرار دارد که یادی از گذشته و دریاست. در این موزه هر اتاقش دری به دنیایی زیبا بود. در اتاق‌های مختلف خانه، عروسک‌هایی از شهرهای مختلف ایران در ویترین‌ها بود. پشت هرکدام از عروسک‌های تزئینی و آیینی قصه‌ای بود که راهنمایان تعریف می‌کردند.

در بخش عروســک‌های ملل، عروســک‌هایی زیبا با قصه‌هایی شیرین از اروپا و آمریکای شمالی و جنوبی و روسیه و آسیای شرقی و کشورهای عربی در ویترین‌ها بود.

یکی از جذاب‌ترین بخش‌های موزه، اتاق مشــاهیر بود. در این اتاق عروسک‌هایی از چهره‌های برجسته ایران ساخته و به نمایش گذاشته شده بود. در این اتاق عروســک‌هایی از استادان شجریان، توران میرهادی، صادق هدایت، ایران درودی و... به نمایش گذاشته شده بود. سعی هم شده بود عروسک‌های برخی از مشاهیر شهر اوز نیز در آن قرار گیرد مانند استاد «عبدالمجید ارفعی» که متخصص زبان‌های باســتانی، کتیبه‌شــناس اســت و پژوهشگر و متخصص زبان‌های اکدی و ایلامی، ایلام‌شناس و از واپسین بازماندگان مترجم خط میخی ایلامی در جهان و از مهم‌ترین کتیبه‌خوانان ایرانی است و برخی از لوح‌های گلی تخت‌جمشــید با تلاش وی ترجمه شده اســت یا «مریم بهنام» که سال ۱۳۰۰ در بندرلنگه به دنیا آمده بود و آذر ۹۳ در دوبی درگذشــته بود. زنی کــه به خاطر فعالیت‌های مستمر اجتماعی برنده جایزه بانوی امارات در سال ۲۰۱۰ شد. بر در و دیوار موزه پرده‌های نقاشی و تصویرگری‌شده براساس قصه‌های عامیانه اوزی آویخته شده بود که اثر تصویرگران شناخته‌شده ایران اســت. با این «پرده»ها برای بازدیدکننــدگان و بچه‌ها قصه‌گویی می‌کردند.

وقتی دیدار از عروســک‌های موزه پایان می‌گیرد؛ دیگر ســخنان «فوزیه خضری» در مراسم گشایش این مکان چندان غیرقابل به نظر نمی‌رسد. او معتقد است «هر عروسک آن‌قدر ویژگی منحصربه‌فرد دارد که خودش یک‌تنه می‌تواند نماد فرهنگ و پیام‌آور صلح باشد».

در موزه عروســک‌ها اما کتابخانه پــر و پیمان «بانو» هم به آنجا منتقل شده بود، کتابخانه‌ای با کتاب‌هایی از نویسندگان زن یا درباره زنان. بخش بزرگی از میهمانان موزه عروسک‌ها کودکان و نوجوانان هستند. موزه در کنار کتابخانه‌ای پروپیمان، برای بچه‌ها برنامه‌های مفصلی دارد. به طور تقریبی با گشــتی که در شــهر زدیم هر محله تقریبا یک برکه و یک مسجد داشت. تفاوت مساجد سنی و شیعه در آن ماه و ستاره‌ای بود که بر بالای آن قرار داشت.

در قبرســتان شهر سنگ‌ها ایستاده بر ســر مزار قرار می‌گرفت و این شــهر بیشترین شهیدان ایرباس ۶۵۵ را داشت که در سال ۱۳۶۷ توسط آمریکا سرنگون شده بود. افغانستانی‌های ساکن این شهر جزء متمولان آن بودند.

«فروغ هاشــمی» از چهره‌های فرهنگــی اوز تعریف می‌کرد که در اوز نهادهــای مختلف فرهنگی را مردم ســاخته‌اند. کتابخانه‌ها، موزه‌هــا، دانشــگاه‌ها و مراکز فرهنگی و آموزشــی دیگــر و حتی ســاختمان نهادهای دولتــی را. ما فرصت نداشــتیم همه مراکز را ببینیم اما موزه عروسک‌ها که در خانه فوزیه خضری و با سرمایه او ساخته شده بود، نور امیدی بود برای ما در روزهای تلخ. شاید چنین اتفاق‌هایی است که ستون‌های جامعه‌اند.

خبرخوانی

مکرون در میان زباله‌ها

دیجیاتو: به نظر می‌رســد پس از ابزارهای ســاخت عکس از روی متن، حالا نوبت به ویدئو رســیده است تا کاربران با هوش مصنوعی ویدئوهای عجیب خلق کنند.

در روزهای اخیر شاهد انتشار تصاویر غیرواقعی زیادی بودیم که به کمک هوش مصنوعی ساخته شده بودند؛ اما حالا نوبت به ویدئو رسیده است. یک ابزار هوش مصنوعی به نام ModelScope می‌تواند از دســتورات متنی کاربران ویدئوهای کوتاه بســازد. حالا کاربران به سراغ این ابزار رفته‌اند و دست به خلق ویدئوهای عجیبی زده‌اند.

این مدل هــوش مصنوعی از طرف یک تیــم در Huggingface توسعه یافته اســت. ModelScope یک مدل انتشار متن به ویدئوی چندمرحله‌ای اســت که از کاربر متن انگلیسی می‌گیرد، آن را درک می‌کند و ســپس ویدئوهای کوتاه می‌ســازد. ایــن مدل‌های هوش مصنوعی هنوز در اول راه قرار دارند؛ بنابراین نتایج به‌دست‌آمده به وسیله آنها بی‌نقص نیستند؛ با این حال همچنان سرگرم‌کننده و البته عجیب به نظر می‌رسند.

کاربران در توییتر شــروع به انتشــار ویدئوهای ساخته‌شده با این ابزار کرده‌اند. در ویدئویی «امانوئل مکرون»، رئیس‌جمهور فرانســه، درحال جمع‌کردن زباله از خیابان‌های پاریس است.

کاربر دیگری تصمیم گرفته با استفاده از این مدل هوش مصنوعی یک کلیپ کوتاه از فیلم جنگ ستارگان بسازد.

یک کاربر دیگر اما ویدئوی طولانی‌تری ســاخته و به سراغ تریلر عجیبی از فیلم سریع و خشــن رفته است که در آن دو «وین دیزل» وجود دارد و با دایناسور هم می‌جنگد!

کاربر دیگری ویدئویی از خوردن اســپاگتی توســط ویل اسمیت منتشر کرده اســت. اگرچه این ویدئوها کیفیت چندان بالایی ندارند و می‌توان جعلی‌بودن آنها را به‌راحتی تشخیص داد؛ اما همان‌طور کــه گفتیم، این ابزارها هنــوز در اول راه قرار دارنــد. ابزارهای تولید عکــس از روی متن هم در ابتــدا کیفیت بالایی نداشــتند؛ اما حالا کیفیت ابزارهایی مانند میدجرنی به اندازه‌ای پیشــرفت کرده است که تشــخیص تصاویر جعلی از واقعی می‌تواند برای برخی کاربران دشوار باشد.

برای مثال، در چند روز گذشــته تصاویر ساخته‌شده از دستگیری دونالــد ترامپ یا زلزله‌ای مرگبار امــا غیرواقعی، در اینترنت وایرال شــدند. البته همین موارد باعث شــد تا امکان دسترسی رایگان به این امکان متوقف شــود. علاوه‌براین، یک تدوینگر فیلم با استفاده از میدجرنی تصاویر فوق‌العاده‌ای از رویدادها و شخصیت‌های تاریخی مانند عیسی مسیح خلق کرده است.

این تدوینگر فیلم ۵۳ساله به نام «دانکن تامسن» تصمیم گرفته با اســتفاده از هوش مصنوعی، برخی وقایع تاریخی را بازسازی کند. او با کمک مدل هوش مصنوعی میدجرنی و چندین ماه صرف زمان، این وقایع را به صورت ســلفی درآورده است و افراد مشهوری مانند عیسی مســیح، ناپلئون و حتی انسان‌های عصر حجر در این تصاویر گویی با گوشــی هوشمند در حال ســلفی‌گرفتن هستند. درحالی‌که اقدامات قبلی را می‌توان نوعی سوءاســتفاده از هوش مصنوعی در نظر گرفت، اقدام تامســن به جای اینکه سوءاســتفاده باشد، نوعی سرگرمی اســت؛ چراکه همه ما می‌دانیم در زمان ناپلئون یا عیسی مسیح خبری از گوشی‌های هوشمند و سلفی نبوده است!

در واقــع هــوش مصنوعــی علاوه بــر متحول‌کــردن صنعت عکاســی، در آینده نزدیک به دنیای فیلم‌برداری هم راه پیدا می‌کند. Midjourney یکــی از ابزارهای مطرح برای دســتیابی به این هدف است. تامسن برای اینکه بتواند تصاویر سلفی مدنظرش را خلق کند، چندین ماه مشغول اصلاح دستورات بوده تا درنهایت بتواند به آنها افکت سلفی بدهد.

خروجی‌هــای هوش مصنوعی را می‌توان خیره‌کننده دانســت؛ هرچند در همان نگاه اول می‌توان متوجه شد که جعلی هستند. در واقع این کار می‌تواند یک فرایند برنامه‌نویسی زمان‌بر و طولانی باشد؛ چراکه هوش مصنوعی از کاربران می‌خواهد که دقیقا به آن بگویند که باید چه کاری انجام دهد و نیاز به توضیحات خالص دارد. هرچند باید منتظر تبعات این اتفاق باشیم. به‌تازگی یک مرد بلژیکی به دنبال صحبت با چت‌بات به مدت شش هفته، دست به خودکشی زد.